

Da det paa Kunst- og Industriudstillingen i Kjøbenhavn i Sommeren 1879 paa en uventet Maade var blevet klart, at det endnu ikke var for sent at skabe et Dansk Folke-Museum for Borger- og Bondestand, og at den Afdeling af nævnte Udstilling, som særlig vakte dette Haab, nemlig Landhøstændens Bidrag, kunde benyttes som et godt Forarbejde, blev Under tegnede, som havde samlet og ordnet dem, anmodet om at foretage de forberedende Skridt til, at et saadant Museum kunde blive til Virkelighed.

I Liden derefter ere Forberedelserne udførte. Et Lokale i Kjøbenhavn er tilveiebragt, hvor Sagerne kunne ordnes og sættes istand, og hvor Museet kan endelig opstilles. Et betydeligt Materiale er samlet og saamegen Kundskab om Stederne, hvor det Manglende findes, bragt tilveie, at Samlingens Fuldbendelse nu kun venter paa, at de nødvendige Pengemidler skaffes tilstede.

Der findes imidlertid rundt om i Landet en usikker Opfattelse af Dansk Folke-Museums Formaal, og det forveyles hyppig med det nationalhistoriske Museum paa Frederiksberg, som er grundlagt af Brygger, Kapitaen, Dr. ph. Jacobsen, og som tilsigter at give en Fremstilling af vort Lands Fortid i Maleriet og Billedhuggerarbejde samt i Gjenstande, der vedrøre dets Historie, og med Nationalmuseet i Kjøbenhavn, som paatænkes bygget, og som, naar det er færdigt, skal rumme Statens Samlinger og muligvis ogsaa Dansk Folke-Museum, saafremt det naaer at træde ilive og engang bliver optaget som Statsieendom. Jeg skal derfor kort udvikle Planen for vort Museum, der er helt forskjelligt fra den førstnævnte Samling.

Et folkeligt Museum for Liden fra Midten af det syttende indtil Midten af det nittende Aarhundrede vil omfatte Folkets Liv under Gnevældens og Dannevirkes Fuldstændiggjørelse af vore eksisterende historiske Samlinger. Medens disse væsentlig optage Gjenstande af virkelig historisk eller kunstnerisk Værd, vil vort Museum blive rent kulturhistorisk og give et samlet, materiel anskueligt Billede af vore folkelige og provindsielle Eiendommeligheder.

Den forstaaeligste Maade, hvorpaa Bondestændens huslige Liv, Sæder og Skikke kunne fremstilles, er ved at give et Billede af Boligens Udvikling i en Række Interieurer fra endnu eksisterende Landbygninger indenfor Danmarks Riges gamle Grændser. Maaget den nye Tid tilsyneladende har udviklet alle Minder om Huset's Ordning i Fortiden, findes dog endnu saamange Spor levende, at man vil kunne vise de Umbannelser, vore Huse ere undergaaede fra Oldtiden og indtil vore Dage.

Disse Stuer ville tillige tjene til at vise Kulturens Gang i vort Land og de høist ulige Liden, paa hvilke den har kunnet fortrænge den ældgamle Ordning i de forskjellige Provindsfer. Medens man saaledes endnu ved Dannevirke og paa Færøerne kan finde Høgstuer, hvor Liden brænder paa Urnen midt paa Gulvet, uden Skorsten, træffes Skorstensstuen langs med den gamle Nisgrænde i Halland, Skaane og Bleking, hvor de aabne Aldsteder benyttes den Dag idag. I dette Aarhundrede vare de endnu i Brug paa Sydsyn og nærliggende Der og paa Samsø. Den senere Kunstue, saaledes som den endnu findes mange Steder i vort Land og i Sydskaane, hvor Opvarmningen sker ved Lerovne og Jern-Bilæggere, vil danne det sidste Led.

Over af disse Bygningsmaader betinger sin høist eiendommelige Ordning af Stuen med Synsyn til Rumforhold og Bohave og vil blive fremstillet ved Gjenstande fra Liden saa tro, som det endnu er gjørligt gennem eksisterende Forbilleder og Traditioner.

Kjøbstadboligen fremstilles ved en Række Interieurer hentede, fra Kjøbenhavn og vore Provindsbyer; de ville omfatte saa meget af de foregaaende og af dette Aarhundrede, som den historiske Interesse fordrer.

I disse Stuer, der ville blive udstyrede og møblerede, som de brugtes i Livet, anbringes Figurer, isærte Dragter fra Liden og ordnede saaledes, at de give en Forestilling om vore Forfædres daglige Dont, Sæder og Skikke. Paa denne Maade vil Klædedragtens Historie blive givet.

Ved at samle de talrige Levninger af vor tidligere, betydelige Husflidskunst vil Kunstindustrien faae Afgang til at hente Stør fra hjemlige og oprindelige Kilder og mulig derfra kunne skaffe sine Frembringelser noget af det Særpræg, der er saa nødvendigt, for at et lille Land kan erhverve sig Afsetning udenfor sine Grændser. De Forsøg, som i den seneste Tid ere gjorte til Husflidskunstens Gjenoplivelse, ville her finde et Grundlag at bygge paa, som hidtil har været haardt savnet.

Ved at give paalidelige Billeder af vort Folks Fortid, med virkelige Gjenstande, i Rum, dannede af Bestanddele fra eksisterende Bygninger, og derved erhverve for disse Billeder Livets Gylidighed, vil et nyt og rigt Materiale være lagt til Rette for vor Malerkunst.

Hovedformaalet ved dette Foretagende er dog ikke at tilveiebringe et brugeligt Apparat for Kulturhistorie, Kunst og Industri, men først og fremmest at bevare Mindet klart om gamle Dage, om vort Folks Leve- og Aenemaade i hin Tid; gennem en forstaaelig og fængslende Fremstilling at vise, hvorledes dets nationale Eiendommeligheder ere bleve formede af vort Klima og af